

1. adventní neděle, 29. 11. 2020

Texty:

Iz 64, 1-9

1K 1, 3-9

Mk 13, 24-37

Modlitby:

1/ Hospodine, Pane náš, přinášíme Ti v modlitbě naše obavy o osudy našich blízkých, kteří bojují se zlou nemocí. Prosíme za ně i za ty, kdo je léčí a starají se o ně. Dej, Pane, naději tam, kde lidská útěcha nestačí, posilni klesající mysl i kolena. K Tobě voláme!

2/ Dobrý Bože, prosíme o tvé požehnání pro sousední Polsko, které velmi těžce bojuje s covidovou pandemií. Mnozí lidé už zemřeli, řada z nich vůbec nedostala potřebnou péči. Je nám líto zbytečně zmařených lidských životů. Prosíme za solidaritu mezi národy, za vzájemnou humanitární pomoc. K Tobě voláme!

3/ Pane náš, vstupujeme do krásného času Adventu. Chceme očekávat tvůj příchod. Kéž jsou také naše osobní očekávání, touhy i naděje proměněny podle tvé vůle, Bože. Věříme, že i nesplněná přání mohou znamenat nový začátek. Kéž tedy na křižovatkách našich cest přijmeme s otevřeností směr, kterým se máme vydat! K Tobě voláme!

Milé sestry a milí bratři!

Dnes otevíráme novou kapitolu církevního roku, vstupujeme do Adventu, tedy doby, v níž se budeme připravovat na Vánoce a očekávat příchod Spasitele. Tak jako Velikonoce také vánoční svátky postupně získaly svou dobu přípravy a lidová zbožnost a zvyky jí vtiskly zvláštní ráz. Původně byl vlastním svátkem Kristova narození 6. 1., dnes slavnost Zjevení Páně. Byl to také důležitý křestní termín, díky němuž měl Advent postní charakter. 56 dnů, 8 týdnů do Vánoc včetně sobot a nedělí, představovalo 40 dnů postu.

Podle nejstarších liturgických pramenů víme, že se adventní liturgie nezaměřovala ani tak na očekávání Kristova druhého příchodu na konci časů (parusii), jako spíše na Kristovo vtělení a jeho liturgickou oslavu. Např. iroskotští misionáři ale zdůrazňovali Pána přicházejícího soudit a volali k pokání. Kající povaha doby se pak projevila i v liturgii, kde se vynechávaly některé části a užívala se fialová mešní roucha. Navzdory tomu se ale např. v liturgii města Říma (centra západní církve) nikdy nespátrával v Adventu čas postu.

Podle současných řádů začíná Advent nejdříve 27. 11. a nejpozději 3. 12. Je dobou přípravy na oslavu Narození Páně, kdy připomínáme první příchod Božího Syna k lidem, a zároveň směřuje k očekávání Kristova příchodu na konci věků.

„Onen den“, den Hospodinův, jak o něm slyšíme v dnešním evangeliu (Mk 13, 27-34), většinou označoval den, který přijde někdy v budoucnosti a zjeví slávu a moc Boží. V čase proroků byla taková představa běžná. Souvisela s očekáváním věcí příštích na konci tohoto věku a přeneseně pak označovala i různé časné pohromy, předobraz budoucího soudu. Den Hospodinův nebude „dnem světla“, ale „dnem tmy“, provázeném kosmickými změnami (Jl 3, 14, Am 8, 9, Mi 1, 2n, Za 14, 1n. 7), kdy budou souzeni nepřátelé Božího lidu, ale i Izrael (Sof 1) a zajde celý starý svět. Teprve po vykonaném soudu se stane den Hospodinův pro pokořený a kající lid Boží dnem vysvobození a spásy (Ez 33, 11n, 34, 11n, 36, Za 12, 1n, Mal 3, 2-4). Podle Nového zákona jde jednoznačně o „den Syna člověka“, kdy se Kristus zjeví ve své konečné slávě (J 8, 56). Osoba Kristova je v centru tohoto dne, proto je tento „den“ také „dnem vykoupení“ (Ef 4, 30).

V evangeliu 1. neděle adventní se otevírá pohled na přicházejícího Syna člověka. Evangelista v době sepisování evangelia už věděl, že se určité události staly při pádu Jeruzaléma v roce 70 po Kristu, a zároveň tušil, že chvíli konce nelze odhadnout a ještě nějakou dobu potrvá boj dobra se zlem. Jde však především o čas, který přijde potom.

Úvodní verše (24 – 25) našeho čtení citují výroky proroka Izaiáše (Iz 13, 10 a 34, 4) vztahující se k

přicházejícímu Božímu soudu. Při něm dojde ke velkolepým změnám, což v řeči apokalypsy neznamena konec, ale proměnu všeho, počátek nového věku. Dále se cituje prorok Daniel (Da 7, 13) připomínající oblak jako projev boží blízkosti, který bránil tomu, aby přímé vidění svatého Boha zničilo hříšného člověka (Ex 19, 9, srv. Nu 9, 17, 10, 34, Ž 104, 3). V oblacích přichází Syn člověka, nebeský reprezentant Boží vůle, jehož evangelista ztotožňuje s Ježíšem. Dozvídáme se tak ještě dříve, než dojde k Ježíšovu zatčení a umučení, že má ukřižovaný Ježíš absolutní budoucnost. Přejde s mocí a slávou jako zástupce Hospodina, který bude vyhlašovat jeho soud (Mk 8, 38). Příchod Syna člověka bude spojen se shromážděním vyvolených Božích ze všech světových stran, tj. z celého světa. Zaznívá tu povzbuzení, že o dobrém cíli tohoto věku rozhoduje Bůh, jehož Ježíš nazývá Otcem. (26-27)

Závěrečný oddíl Ježíšovy řeči tvoří podobenství o fíkovníku (28 – 31) a výzva k bdělosti (32 – 37). První část je znamením konce, druhá mluví o jeho nepředvídatelnosti. Ježíš přitom zřejmě myslel nepředvídatelné v rámci krátké, blízké lhůty. Právě tato nepředvídatelnost konce umožnila církvi vyrovnat se s oddalováním příchodu „nového věku“.

Už podruhé se za Ježíšova pobytu v Jeruzalémě setkáváme s výrokem o fíkovníku. Možná proto, že podle Izaiáše (Iz 34, 4) je opadávání jeho plodů znamením konce. Z předchozího výroku o fíkovníku v našem evangeliu víme, že doba sklizně ještě nenastala, ale přijde. Pupence a listy na větvích ohlašují blížící se léto a žeň. Ježíš si představuje, že konec přijde brzy, teprve později nepočítá s tím, že by konec nastal za jeho pozemského života (Mk 14, 62). Můžeme sledovat, jak výroky o bdělosti nabývají na důrazu a brzké očekávání se mění na „stále“ brzké očekávání, které má svůj zřejmý cíl, ale zásadně se brání proti jakémukoliv výpočtu. Podle dřívější zmínky v Markově evangeliu (Mk 9, 1) konečný příchod Božího království zažijí jen někteří z „přítomných“, zde se říká totéž, tj. že nepomine současná generace a přijde nový věk (30). Ježíš zdůrazňuje blízkost především proto, aby připomněl naléhavost své výzvy žít s ohledem na konec, nenechat se odradit absurditou, zlem, které se objevuje v dějinách. Přípravou na tento čas (kairos) je bdělost (32-33).

Druhá část závěrečného oddílu je podobenstvím zaměřeným do času po Ježíšově odchodu. Jde tu především o dobu před jeho druhým příchodem a dovršením dějin. Žijeme ve světě, kdy Bůh do našich dějin a životů zdánlivě nezasahuje, což mnoho lidí zneklidňuje (Mk 13, 7), dají se svést (Mk 13, 22), necítí se již nikomu odpovědni. Ježíšův žák by měl vědět, že dům tohoto světa patří Bohu a jeho majitel přijde. Lidem svěří odpovědnost. Při jeho příchodu ob stojí ten, kdo si ji plně uvědomuje. Budoucnost tak není věcí neosobního osudu, ale setkáním s tím, o němž zazní svědectví: „Není zde, byl vzkříšen.“ (Mk 16, 6-7) Právě velikonoční evangelium nás ujišťuje, že na konci lidských cest je setkání s Boží slávou v tváři Kristově. (srv. 2K 4, 6)

Pane Ježíši, tys nám svěříl dům, církev, i všechny naše bratry a sestry, abychom o sebe v očekávání tvého návratu vzájemně pečovali. Nedovol, aby naše ruce klesly únavou nebo ospalostí. Nevydej nás našemu hříchu. Nazýváš nás služebníky: Dej, ať se učíme od tebe, který ses stal služebníkem nás všech. Amen.